

Boter Luka — zvezdoslovec.

P. Bernardič.

Seveda boter Luka ni bil zvedoslovec po poklicu. Po poklicu je bil krovec, to je tak možakar, ki zna novim hišam delati nove strehe, starim pa popravljati stare. Takemu mojstru pravimo pri nas krovec.

Boter Luka je najrajši popravljajl slamnate strehe. Mislim, da se na drugačne sploh ni razumel. Morda se pa motim? V naši vasi in v sosednjih so bile namreč vse strehe slamnate. Tako boter Luka seveda še pokazati ni mogel, koliko in kaj pravzaprav vse zna.

Boter Luka je hodil od hiše do hiše na delo. Povabili so ga pa k vsaki hiši, kjer so imeli streho kaj razdrto. In ko je prišel k hiši boter Luka, je prišlo vselej dosti veselja ž njim. Bil je namreč zelo dobrega srca in je imel vse ljudi rad. Prav posebno pa še otroke. Zvečer, ko je bila zunaj tema in ni mogel Luka več delati, je prišel v hišo in je pripovedoval povesti.

Delal je rad; zato zvečer ni splezal s posebnim veseljem po lestvi dol. Večkrat je o tem potožil. Škoda, je rekel, da se nisem šel učit za čevljarja. Blagor se mu, čevljarju! Če pride večer in tema ž njim, pa si prižge luč in si sveti ž njo pri delu. Dela v noč, in koliko si zasluži! Pa naj si prižgem pipo jaz gori na strehi, tam med kupi slame! Brž bo rdeči petelin na slemenu. Tako je, tako! Samo pri belem dnevu delati, je malo malo zaslužka!

Boter Luka je imel otroke zelo rad. Samo na tiste otroke je bil pa hud, prav zelo hud, ki so ga dražili. Prišli so pod hišo, na kateri je Luka popravljajl streho. Skrili so se za vogal in so začeli kričati:

Boter Luka
skozi okno kuka.
Rad bi kašico jedel,
pa je skledico ubil . . .

Dolgo seveda taki potepini niso kričali. Morebiti so žaljivko enkrat ali dvakrat ponovili, pa so jo že ucvrli po cesti. Boter Luka je bil pa hud na take paglavce.

Znabiti se čudite, da so mogli otroci tako dražiti dobrega botra Luko. Ko jih je imel vendar rad! In tako lepih povesti jim je povedal! A veste, to je že tako. Nekaj porednih ali celo hudobnih otrok je povsod, v vsaki vasi. Seveda so taki otroci v nečast svojim staršem.

Kajne, vi bi radi še kaj zvedeli o zvezdoznanstvu botra Luke? I seveda, saj ravno o tem vam mislim povedati.

Enkrat je prišel tudi našo streho popravljat. Znabiti je prišel še večkrat, a za enkrat jaz najbolj vem. Tisto leto, ko je bil oni strašanski

vihar, da je razčesal in razcefral skoro vse strehe. Kozolce je pa tu in tam kar položil podolgem.

Takrat torej so rekli naš oče: Kar po Luko bo treba! A pravtako so rekli še marsikateri drugi oče v vasi. Veter je bil namreč skoro povsodi napravil obilo škode. Tako smo morali pri nas precej dolgo čakati in prositi dobrega Luko. Nazadnje pa je le prišel.

Jaz sem imel tiste dni ravno počitnice. Bil sem namreč študent. Z botrom Luko si pa v tistih časih nisva bila ravno posebno dobra. Prehudo učen in preimeniten sem se mu zdel. Luka je imel pa najrajši preproste ljudi, skromne duše, nič napihnjene in nič navihane.

Neki večer je Luka ravno splezal s strehe na tla. Zoper svojo navado je legel vznak pred hišo v mehko travo in si je podložil obe roki pod glavo. Gledal je na streho in je meril na oči, koliko dela ga še čaka. Bilo je še toliko svetlo, da se je cela streha še dobro videla.

Ves dan nisem govoril z Luko. Ko sem pa videl, da lega v travo namesto da gre v hišo, sem stopil k njemu.

»No, boter, ali boste nocoj kar tukaj storiije pripovedovali?«

»Hm, nocoj boš rajši ti katero povedal, ko si bolj učen.«

»Tisto pa ne. Jaz ne znam takó. Morate že spet vi.«

Legel sem poleg Luke v travo, prav tako kakor on.

»Kajne, boter, nocoj ne pojdete v hišo? Tako prijetno je tu na mehki travi.«

»Imaš prav, študent! Prijetno je tu. Ravno sem se zagledal gor pod nebo, kako angelci prižigajo zvezde.«

»Aha, ste se pa že spet katere spomnili. Čajte, otročad kar pokličem.«

»Pusti, fant! Rajši pozneje. Saj me sami najdejo. Glej, tam je spet eden eno prižgal! Glej, kar nepremično na kakšno mesto, kjer ni nič zvezde, pa čez malo časa kar bo, kakor bi trenil.«

»Boter, ali vi mislite, da res angelci prižigajo zvezde?«

»E, kaj bi tisto? Kaj mi mar, kdo jih prižiga! Vidim samo, da so tamle gori, in sem jih vesel.«

»Boter, saj sem jih jaz tudi vesel. Pa še bolj sem jih vesel, ker sem se v šoli učil, kaj so zvezde . . .«

»Bodi! Bodi! Saj vem, kaj bi rad pravil. Zvezde so svetovi kakor naša zemlja, so neskončno daleč, na milijone jih je . . . Pa ne misli, fant, da imam jaz prazno glavo! To sem ti hotel že parkrat prej povedati. Vidiš, da boš vedel, kako in kaj je. Jaz ti pa tudi vem, kaj so zvezde, in kako je s to rečjo.«

»Že prav, Luka! Vse brez zamere, seveda. Vaše zvezdoznanstvo me jako zanima.«

»Torej poslušaj! Vidiš, če bi ti hišo zidal in bi imel lesena tla po sobah v svoji novi hiši, ali misliš, da bi bila tista za zmerom?«

»Ne! Tistega ne mislim.«

»No, vidiš. To je ena. Čez nekaj let bi bila tista tla preluknjana.

Ali veš, zakaj? Zato, ker bi črvi preglodali lesene deske. Ali ni tako, študent?»

»Nič ne rečem. A kaj ima to z zvezdami opraviti?»

»Kdo pa pravi, da ima? Nič nima! Le primeri sem ti hotel postaviti. Ali v vaših šolah ne postavijo nobene primere? Torej, ali nebesa nimajo tal? Kako pa, da ne? V zraku vendar ne morejo viseti! Ali morda misliš, da nebesa niso stara? Saj veš, kdaj so bila ustvarjena. V začetku. Tako se bere v svetih zgodbah. No, dobro! Ali je potem čudno, če so nebeška tla že prejedena od črvov? Kaj je to čudno? Nič čudno! To pa tudi veš, da je v nebesih sila svetlo. Saj sveti notri sam sveti Bog z večno lučjo. Če se torej tista nebeška luč sveti skozi preluknjana nebeška tla dol k nam, pa pravimo: Viš, zvezde!»

»Ha, ha! No, boter, vi pa res nimate prazne glave. Dobro ste uganili. Toda dovolite, da vas nekaj vprašam. Tiste luknjice so vendar vedno pri miru, ali ne? Odkod pa potem zvezdni utrinki?»

»Ah, čemu to vprašuješ? Le rad bi vedel, čemu? Poslušaj! Ali ti morda misliš, da v nebesih ne prižigajo luči? Jaz pa pravim, da jo, pa še lepo. No, in isker je gori tudi zelo veliko, pa smukne včasih katera skozi luknjico in pada proti zemlji. Do zemlje je seveda daleč, pa poprej ugasne. Vidiš, to je vse, kar sem ti mislil nocoj povedati. Sedaj pa ne več o tem!»

Bal se je menda, da ga kje ujame.

»Botrček, samo malo še. Kaj sta pa potem sonce in mesec? Ali imajo nebeška tla tako velikanske luknje? Saj bi bilo nevarno, da še kak angelj pade skozi tako velike luknje, ali ne? Kako mislite, boter?»

»Če pa rečem, da je amen za nocoj!»

Nekaj časa sva potem molčala, in jaz sem že natihem delal načrt, kako bom Lukovo zvezdoslovje spretno porabil pri prihodnji domači nalogi. Kar se boter spet oglasi.

»Čakaj, nekaj te pa še vprašam. Ti gotovo praviš, da se zemlja vrti okoli same sebe in kaj vem še, okoli česa?»

»Seveda je tako, botrček! To je dognana reč!»

»Nič ni dognana! Ne verjemi vsega! Vidiš, jaz ti bom pa povedal, da se zemlja prav nikamor ne vrti. Ne naprej in ne nazaj. Le poslušaj! Deset let je teča, ko sem kril kozolec pri Grjolovih. Veš, da je tisti kozolec sila visok. No, pa se mi je ponesrečilo in sem padel prav z vrha pod kap.»

»Prav z vrha? Ali ste se zelo pobili?»

»Ah ja! Skoro nič. Pa kaj to — ?»

»Saj res! Torej, vi botrček, ste padli s kozolca pod kap, in zemlja se ne vrti.»

»Nič se ne vrti! Prav nič se ne vrti. Čisto nikamor. Le poslušaj! Jaz sem torej padel in ravno natančno pod kap. Ravno pod tisti kraj, kjer sem bil poprej, preden sem padel. Vidiš, če bi se zemlja vrtela,

bi se morala vendar tisti čas, ko sem jaz padal, tudi vrteti. Tako bi se prostor pod mano odmeknil nekam naprej. Mar ne? Vidiš, jaz bi potem-takem moral pasti nekam proč, ne pa ravno pod kap. Kaj, študent?»

»Ne, tega pa niste zadeli! Dokler ste bili na kozolcu, ste se sukali obenem z zemljo. Ko ste pa padli in ste se ločili od kozolca, ste se pa z zrakom naprej pomikali kakor poprej na strehi. Torej ni čudno, da ste padli ravno pod kap.«

»Študent, ti si pa neumen. Amen, sem rekel.« Obrnil se je od mene.

»Botrček, kje pa ste nocej? Pridite no, komaj že čakava na vašo povest.«

Naš Slavko in Milica sta pritekla in sta se dobrikala botru. Luka je nekaj godrnjal, jaz sem bil pa hud, ker sta otroka zmotila najino modrovanje.

»Mir, otroka! Boter ima nocej druge reči v glavi. Pssst! Čakajta, da se midva pogovoriva, potem bo še tudi za vaju kaj.«

Luka se je vesel obrnil k otrokoma: »Prav imata, otroka. Pojdim o v hišo! Tu je tema in ni za nas. Da nas ne pojé volk!«

In so šli. Tudi jaz sem šel z njimi. Pa nisem maral več modrovati tisti večer. Tudi nisem smel. Slavko in Milica sta pa govorila, kolikor sta hotela. In Luka jima je dal v vsem prav. Rad je imel preproste duše, nič imenitne in nič napihnjene.

Meni je šla pa po glavi misel: Ali ni srečen v svoji preprosti veri in svoji naravni poeziji?

Zdrava Marija!

Ksaver Meško.

Dan že zapira oči.
Veterc iz dalje molčeče
tihu zvonenje prinaša:
Zdrava Marija ...

Duša poslušá, drhti;
kakor dih tihe sreče
tajno se v nji mi oglašá:
Zdrava Marija ...

Kadar moj dan se zmračí,
preden zaprem v vek oči,
zadnji naj dih mi šepeče:
Zdrava Marija ...

